JASANGARRITASUNERAKO HEZKUNTZA

Eskolako Agenda
Agenda Escolar

ingurugela

INGURUGELA

Ingurugela: irakasleei eta ikastetxeei sustatzeko ekipamendu publikoen sarea

Unibertsitatez kanpoko hezkuntza-sisteman ingurumen hezkuntzako planak eta programak koordinatzen dituzte 1989tik.

CEIDA izenarekin sortu zuten Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak eta Hirigintza, Etxebizitza eta Ingurugiro Sailak 19 2002/1989 Dekretuaren bidez.

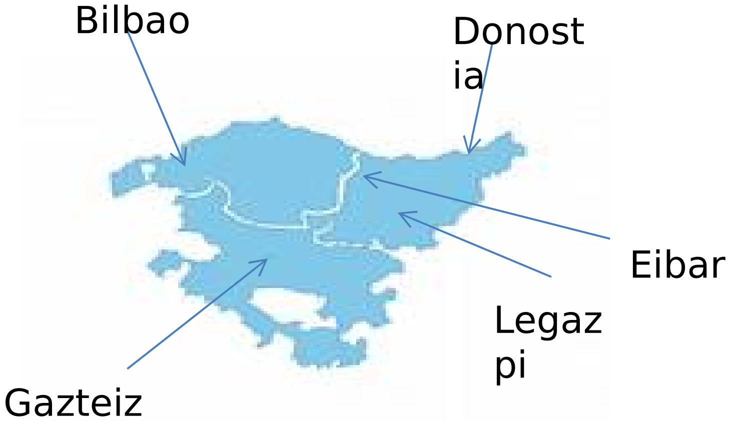

INGURUGELAREN PERTSONALA

Espezialitate eta etapa ezberdinetako irakaslez osatuta dagoen lantaldea da.

Lurralde	Tokia
Araba	Vitoria-Gasteiz
Bizkaia	Bilbao
Gipuzkoa	Donostia-San Sebastián
	Eibar
	Legazpi

LEHENTASUNEZKO LAN-ILDOAK

- **Ikerketa eta esperimentazioa**
- **Irakasleen prestakuntza**
- **Sentsibilizazioa eta motibazioa**

1.Lan lerroa: IKERKETA ETA ESPERIMENTAZIOA

EKINTZAK
ESKOLAKO AGENDA 21 PROGRAMA (2017-2018) • 444 ikastetxe, 116 udalerri
“ESKOLA JASANGARRI” X. AINTZATESPEN PROZESUA • Informazioa zabaltzeko zuzendarientzako 4 bilera • Prestakuntza • Auditoriak • Agirien banaketa
ESKOLA JASANGARRIEN SAREA (IRAES) ▪ Koordinazio bilera irailean, lanak trukatzeko blogak: http://iraes21.blogspot.com.es/ http://iraes21-ikasleak.blogspot.com.e
CONFINT prozesua (Haur eta gazteriaren batzarra) • Estatuko Esenred (Albacete) • IX Confint Euskadi

Eskola Agenda 21 Programa

2003tik martxan dago

ESKOLA AGENDA 21 PROGRAMA

- Ikastetxearen jasangarritasunerako eta kalitaterako hezkuntza-programa
- Komunitatearen partaidetzan oinarritua, udalerriko garapen jasangarrian esku hartu eta laguntzeko

- Bere ezaugarri garrantzizkoenak:
  - **Bi eremu lantzen ditu**, eskola bera eta udalerria edo eskualdea.
  - Hezkuntza-komunitatearen **partaidetza** du ardatz eta oinarri, eta ikasleen protagonismoa bilatzen du.
  - **Kudeaketa** arduratsu eta jasangarria sustatzen du.
  - **Curriculum-berrikuntza** eragiten du.

- **Bideoa**

- **444 ikastetxe**
- **116 udalerri**
- **38 zonalde, hileroko koordinazioak**
- **96 Eskola jasangarri**
  - **IRAES SAREA**
  - **IX Confint Euskadi**

2017-2018

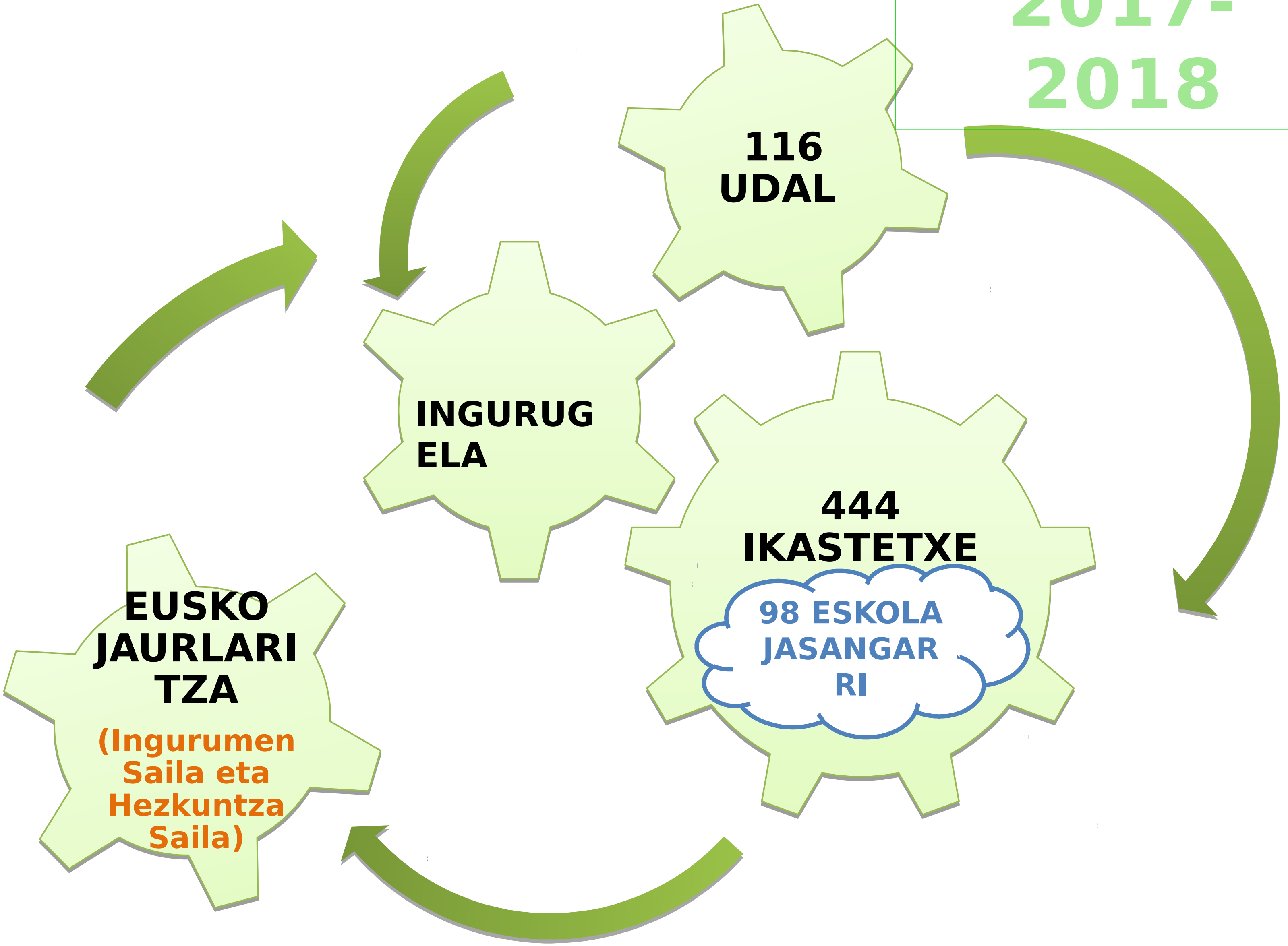
116 UDAL
INGURUG ELA
444 IKASTETXE
98 ESKOLA JASANGARRI
EUSKO JAURLARI TZA
(Ingurumen Saila eta Hezkuntza Saila)

Eskola Agenda 21 udalerrietan

- Adostutako gai baten inguruan lan egiten da, gero udal ordezkarien aurrean hartutako konpromezuak eta hobekuntza proposamenak aurkezten diztuzte.
- Alkateek entzun egiten dute, eta beranduago erantzunak eman behar dituzte.

- *2016. Jasangarritasunerako hezkuntza.Garapen jasangarria sustatzeko ekintzak gauzatzen dituzten udalei, mankomunitateei, beste toki-entitate batzuei, toki-erakunde autonomoei, tokiko garapen-agentziei eta tokiko merkataritza-sozietateei diru-laguntzak*. 160.000 EURO

Eskola Agenda 21 ikastetxe kopurua

Euskadiko ikastetxeen %63

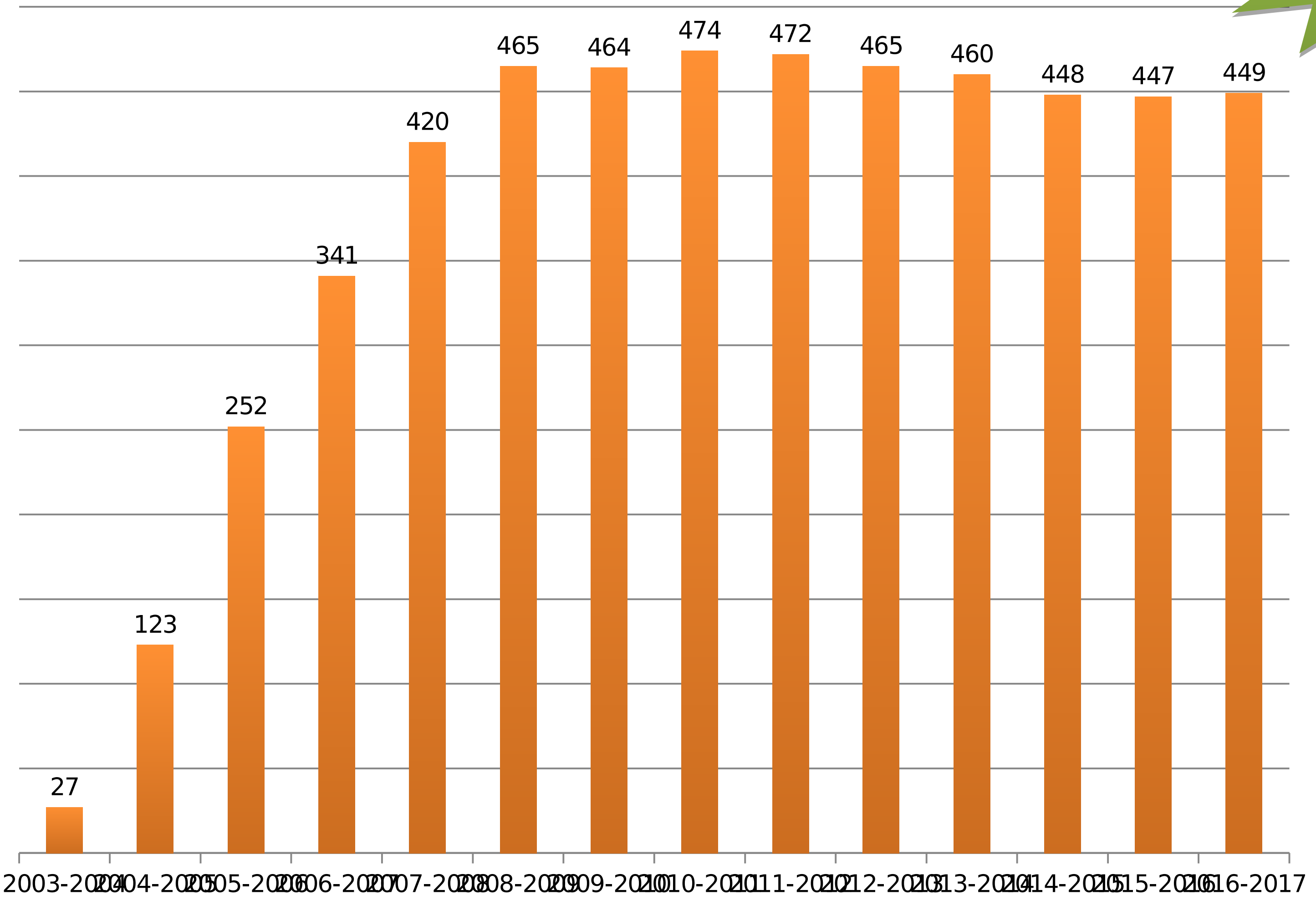

Eskola Agenda 21 ikasle kopurua

- Ikastetxe bakoitzean proiektua koordinatzen duen irakasle bat dago.
- Proiektuaren koordinatzaileak 38 eskualdetan antolaturik daude eta ia hilabetero biltzen dira esperientzien trukerako, metodologien ikerketarako eta baliabideak sortzeko.
- Bestalde, moodle plataforma baten bitartez on-line koordinazioa burutzen da.

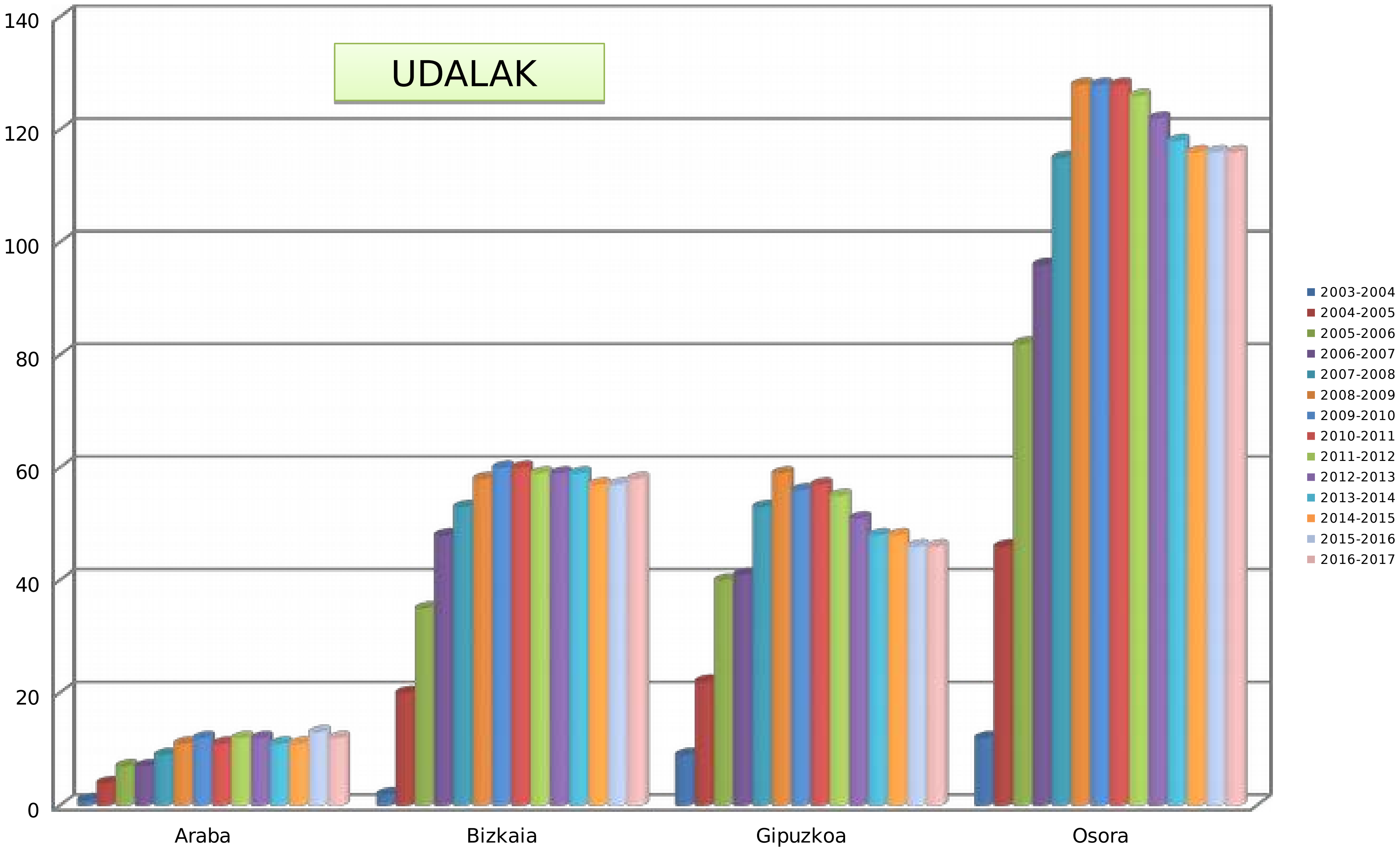

UDALAK
140
120
100
80
60
40
20
0
Araba
Bizkaia
Gipuzkoa
Osora
2003-2004
2004-2005
2005-2006
2006-2007
2007-2008
2008-2009
2009-2010
2010-2011
2011-2012
2012-2013
2013-2014
2014-2015
2015-2016
2016-2017

ESKOLAKO AGENDA 21en FASEAK

ANTOLAKUNTZA ETA PLANIFIKAZIOA

2.FASEA:
SENTSIBILIZAZIOA ETA MOTIBAZIOA

3.FASEA:
DIAGNOSTIKOA

4.FASEA:
EKINTZA PLANA

5.FASEA:
KOMUNIKAZIOA ETA EBALUAZIOA

1. ANTOLAMENDUA ETA PLANIFIKAZIOA

2. SENTSIBILIZAZIOA ETA MOTIBAZIOA

3. DIAGNOSTIKOA

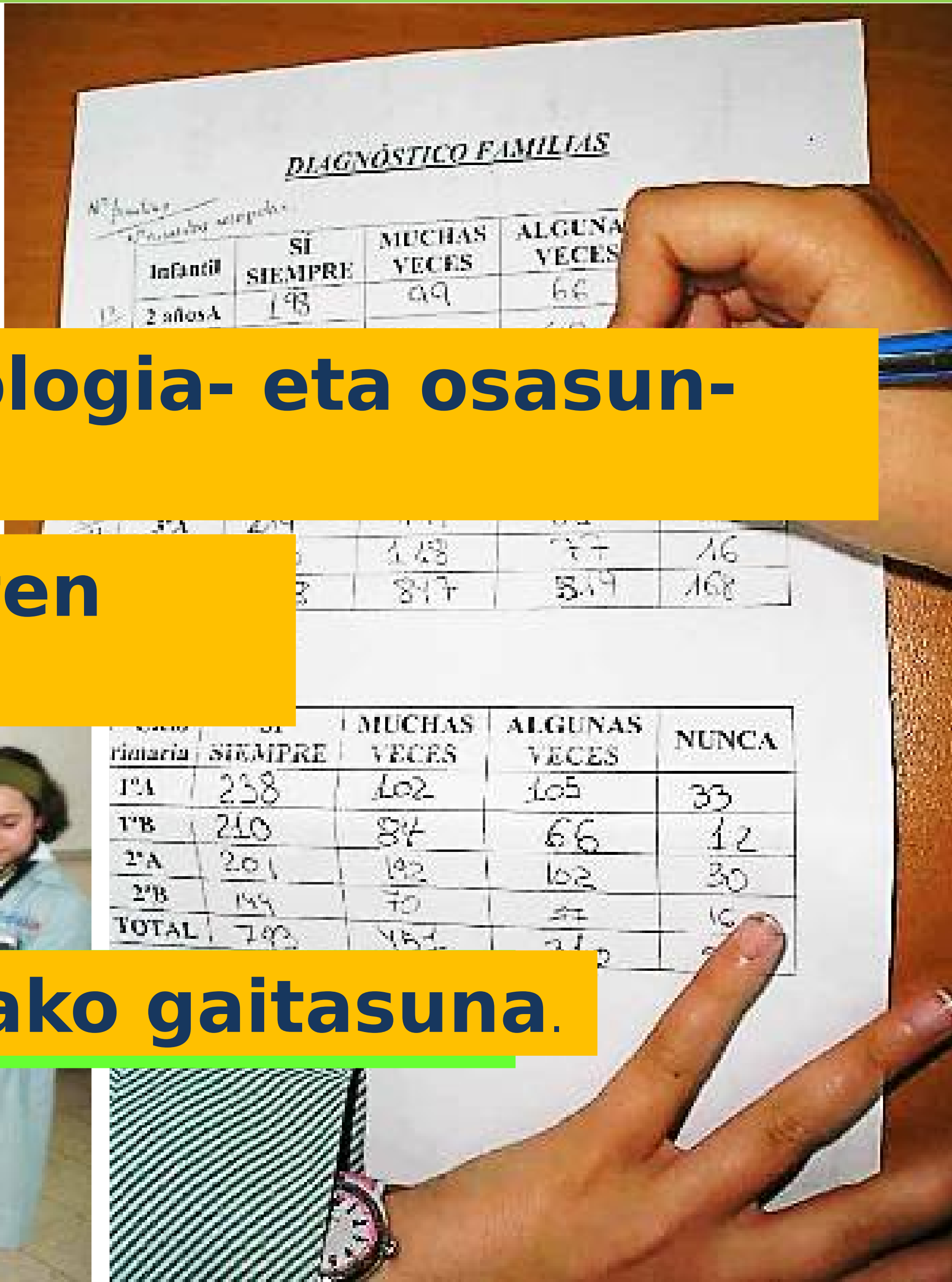

Zientzia-, teknologia- eta osasun-kultura

Ikasten ikasi

Matematikarako gaitasuna.

3.2.UDAL DIAGNOSTIKOA

4. EKINTZA PLANA

KUDEAKETA

PARTE-HARTZEA

CURRICULU

5. KOMUNIKAZIOA ETA EBALUAZIOA

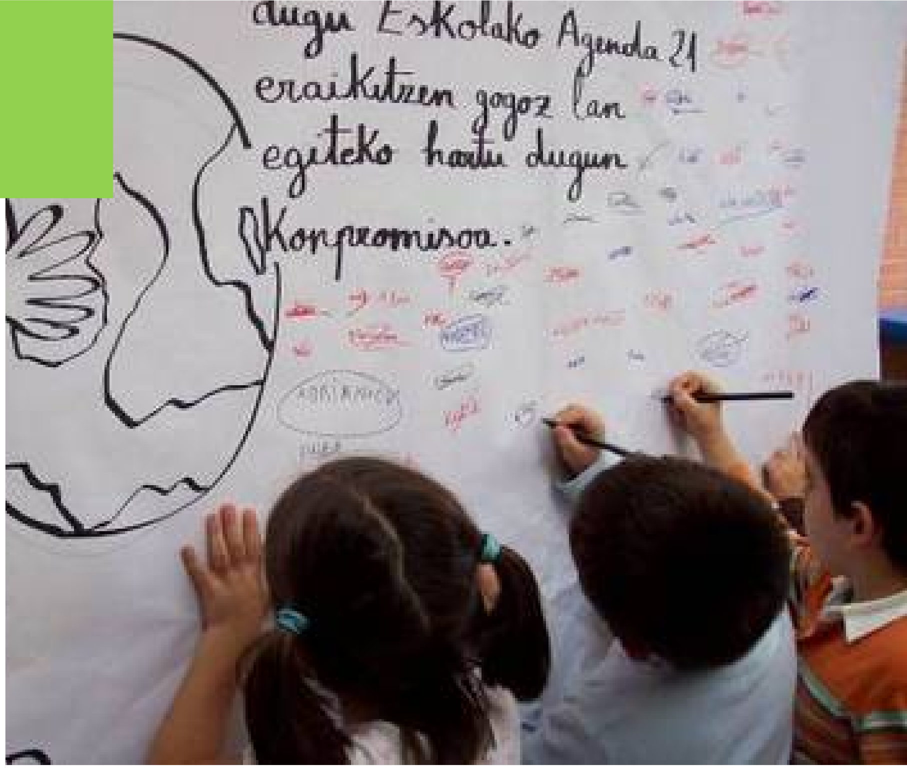

KONPROMISOAK ETA PROPOSAMENAK

ESKOLA ARTEKO FOROA

UDAL FOROA

XI. Aintzatespena
“Eskola jasangarriak”

- Ikastetxe hauek parte-hartze eta jasangarritasun arloetan **proiektuaren kalitateagatik** nabarmentzen dira.
- **2007tik** egiten den aintzatespen prozesu bat dago.
- Aintzatespen hau lortzeko ikastetxeek 5 urte egon behar dute Eskolako Agenda 21 proiektuan eta **kanpo-auditoria bat gainditu behar** dute.
- Aintzatespenak **lau ikasturteko** iraupena du, gero berriztatu behar dute.

Madariaga Dorrean, 2018ko ekainaren 5ean

- 30 ikastetxek agiria lortu dute.
- Agiri banaketaren ekitaldia.

Arrano arrantzalea

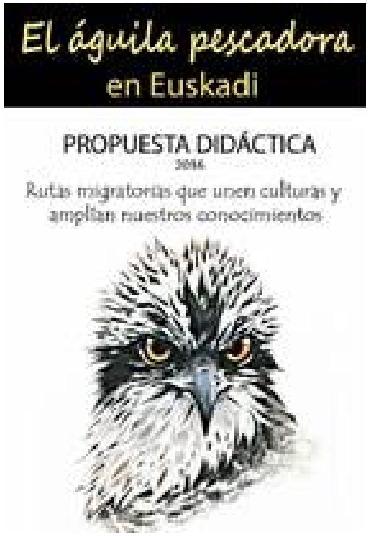

Helburua
Arrano arrantzalea eta bere migrazioak, baliabide didaktiko bezala erabiltzea. Eskola curriculumaren baitan dauden gai desberdinen lanetan lagungarri izango da (geografia, ekologia, matematikak, etab.).

Hartzaileak:
• Euskal Herriko ikastetxe guztiak, LH-ko 3.mailatik hasi eta DBH-ko 4. mailaraino

Euskadi 3 toki ezberdinetan egiten dira behaketak.

- 2017-2018 Ikasturtean 2.588 ikaslek eta 96 irakaslek, 33 ikastetxetakoak, parte hartu dute.

- http://www.urdaibaiospreys.eu

STEAM Programa (Hezkuntza Saila)
Eskola baratzeak

Araban	**12 ikastetxe lortu zuten diru-laguntza.** **8 ikastetxe egon dira Ingurugelak antolaturiko prestakuntza saioetan.**
Bizkaian	**26 ikastetxe lortu zuten diru-laguntza.** **15 ikastetxe egon dira Ingurugelak antolaturiko prestakuntza saioetan.**
Gipuzkoan	**16 ikastetxe lortu zuten diru-laguntza.** **9 ikastetxe egon dira Ingurugelak antolaturiko prestakuntza saioetan.**

Eskola Baratzeak EAEn

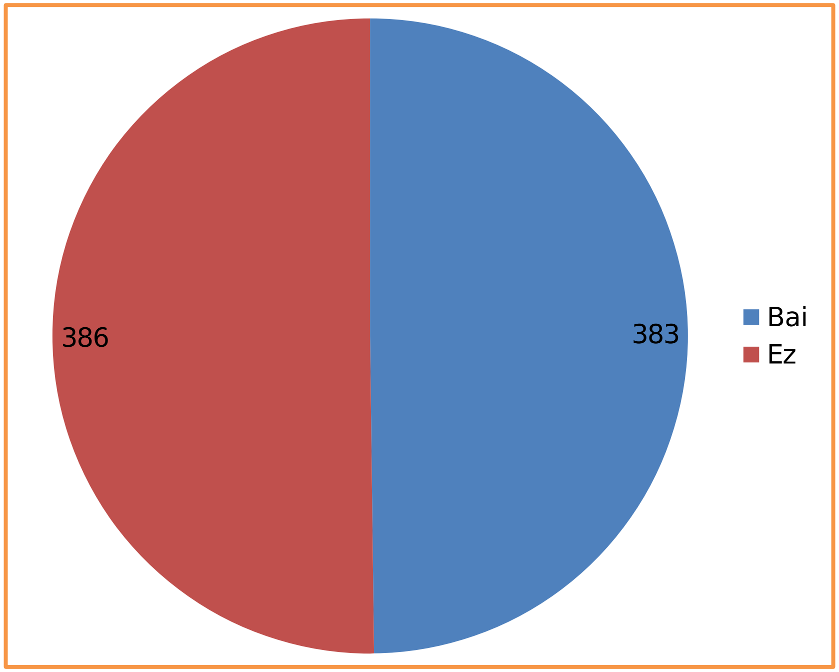

- Ikastetxeen erditan eskola baratzeak: 769tik 383

- Oinarrizko etapetan: LH eta DBH

Eskola Baratzeak EA21ean

- EA21eko 419 ikastetxeetatik % 67,31ean eskola baratzea

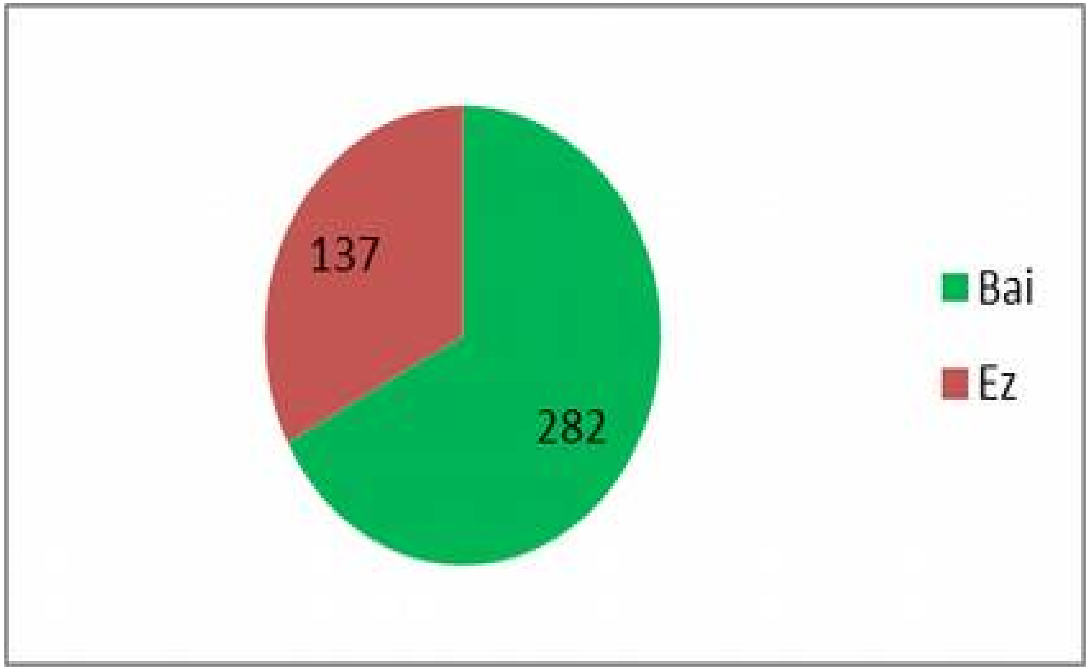

- Eskola baratzeak klima aldaketaz, elikadura, hondakinak, energia, lurzorua, nekazal kulturaz… hezitzeko baliabide bikaina

Eskola Ekobarometroa 2008

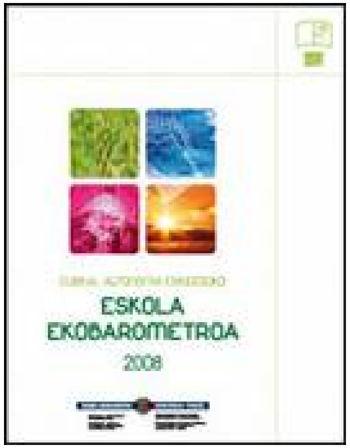

http://www.ingurumena.ejgv.euskadi.eus/r49-4152/eu/contenidos/libro/ecobarometro_escolar/eu_doc/indice.html

- Lehenengo Eskola Ekobarometroa, Euskal Autonomia Erkidegoko ikerketa aitzindaria, **Ingurugelen bitartez eta ISEI-IVEIren** lankidetzarekin garatuta.

- Hezkuntza sisteman jasangarritasuneko hezkuntzak duen garapena
- hezkuntza-komunitateak ingurumenarekiko eta garapen jasangarriarekiko duen pertzepzioa
- eta azkenik, ikasleen lorpenak, horrela etorkizuneko erreferente bilakatuz, analisiak eta konparazioak egiteko.

2. Lan lerroa: IRAKASLEEN PRESTAKUNTZA

IKASTETXEKO IKASTAROAK	- **Eskola baratze ekologikoaren erabilpen didaktikoa.** - **Nola integratu jasangarritasuna ikastetxean.** - **2017-2018 ikasturteko gaia eta Eskolako Agenda 21.**
BANAKAKO IKASTAROAK	- **Eskola Agenda 21eko koordinazioa (Araba). Aurrez aurreko Ikastaroa.** **PREST_GARA** **-Aurrez aurreko Ikastaroak** **B11 Eskola Agenda 21eko koordinazioa (Bizkaia).** **B12 Eskola Agenda 21eko koordinazioa (Gipuzkoa).** **-On-line ikastaroak** **B13 Eskola Agenda 21eko koordinazioa.** **B10 Coordinación de Agenda 21 Escolar.** **B87 Zer da Eskola Agenda 21 proiektua?** **B83 Energia eta Eskola Agenda 21.** **B85 Klima aldaketa ikasgelan, oraingo erronka.** **B14 Meteorologiaren eragina ikastetxe inguruko zuhaitzetan.** **B80 Alfabetatze ekologikoa (II).** **B82 Ekosistemen zerbitzuak eta giza ongizatea Euskadin.** **B50 Harriek hitz egiten digute?**
ZONALDEKO IKASTAROAK	http://www.berritzeguneak.net

XXVI. JASANGARRITASUN HEZKUNTZAR

2. Lan lerroa: PRESTAKUNTZA

Ingurugelak eskainitako prestakuntza etapa guztietako irakasleei zuzenduta dago, ikastetxean aplikazio praktikoa izateko.

Bi motakoak dira:

- Ikastetxeek eskatutako prestakuntza-jarduerak
- Bakarkako prestakuntza
  - Prest_Gara programaren jarduerak
  - Zonaldeko prestakuntza
  - Jardunaldiak, topaketak

3.Lan lerroa: SENTSIBILIZAZIOA ETA KONTZIENTZIAZIOA

EKINTZAK

AZTERTU PROGRAMA

- **Azterkosta**
- **Ibaialde**
- **Ekinaren eguna**
- **Aztertu ekitaldia**

IHITZA aldizkaria

- **Aldizkari digitala euskeraz, gastelaniaz, ingelesez.**
- **Ebaluazioa eta berrikuntza.**

EKIPAMENDUAK

- **Peñas Negras (Ortuella)**
- **Ingurugiro Etxea (Azpeitia)**
- **Plaiaundiko parkea (Irun)**
- **Madariaga Dorretxea (Busturia)**

DOKUMENTAZIO ZENTRUAK

AZTERTU PROGRAMA

- Azterkosta
- Ibaialde
- Ekinaren eguna
- Aztertu ekitaldia

Ikastetxeei eta herritarrei zuzendutako Aztertu programak bi sentsibilizazio kanpainak batzen ditu, kostaldearen ingurumen-egoera (Azterkosta) eta gure ibaiena (Ibaialde).

- 2017-18 ikasturtean parte-hartzea: 22.752 pertsona

AZTERTU PROGRAMA

Prestakuntzako irteera tematikoak

Irakasle eta talde arduradunei zuzendua:

Ezagutu Itzezu Bolue hezegunearen berezitasunak. Ekosistema berezi honen gaineko hausnarketa egitera gonbidatzen zaitugu, eta bide batez Ibaialde kanpaina gertutik ezagutzera. Laginketa materialak erabiliko ditugu adibide gisa.

Irteera guztiz DOAKOA da (bidaiak izan ezik), eta bi egunetan antolatu da, bat aukeratzeko.

Datak:
Martxoak 10 eta 11 (ostirala eta larunbata).
Aukeratu hobeto datorkizuna.

Tokia:
Getxoko Ingurumen Ikasgela (Getxo).

Salidas temáticas y formativas

Dirigidas a profesorado y responsables de grupos:

Descubre las peculiaridades del humedal de Bolue. Te invitamos a visitar este ecosistema tan especial, además de conocer la campaña Ibaialde más de cerca. Utilizaremos los materiales de muestreo a modo de ejemplo.

La salida es totalmente GRATUITA (salvo desplazamiento) y se organiza en dos días diferentes, para escoger el que más te convenga.

Fechas:
10 y 11 de marzo (viernes y sábado).
Elige la que más te convenga.

Lugar:
Aula Medioambiental de Getxo (Getxo).

Ibaialde Txiki

Haur Hezkuntzako materiala

Ibaia gertutik ezagutzeko aukera paregabea ikastetxetik irten gabe.

Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako Lehen Zikloko zuzendutako material dibertigarri hau guztiz DOAN izateko aukera dute ikastetxeek, maileguan, hiruhilabete oso batez.

Eskaerak:
Martxoaren 13tik 17ra.

Email baten bidez datu hauek adierazi:
- Ikastetxearen eta arduradun baten datuak
- Hizkuntza (euskara edo gaztelania)
- Zein txanda duzue nahiago?

Garrantzitsua:
Epean ez dauden eskaerak ez dira onartuko.

Ibaialde Txiki

Material para Educación Infantil

Una oportunidad perfecta para conocer el río sin salir de clase.

Los centros escolares tienen la oportunidad de disfrutar de este material en préstamo durante un trimestre de forma GRATUITA. Los contenidos están dirigidos a Educación Infantil y Primer Ciclo de Primaria.

Solicitudes:
Del 13 al 17 de marzo.

Por email, indicando los siguientes datos:
- Datos del centro y de una persona responsable
- Idioma (euskera o castellano)
- ¿Qué fechas prefieres?

Importante:
Las solicitudes fuera de plazo no serán admitidas.

AZTERTU PROGRAMA

Lehiaketa Ibaialde / Concurso Ibaialde

Zu bai artista! Erakutsi zer egiteko kapaza zaren.

Gaia:
Gure ibaiak

Modalitateak:
Marrazkia eta argazki Digitala.

Kategoriak:
1.kat: ≤ 10 urte
2.kat: 11- 15 urte
3.kat: ≥ 16 urte

Lanak bidaltzeko azken eguna:
Ekainak 16.

Nora bidali:
Ingurugela batera edo aztertu@euskadi.eus helbidera.

¡Vaya artista! Enséñanos lo que eres capaz de hacer...

Tema único:
Nuestros ríos

Modalidades:
Dibujo y fotografía digital.

Categorías:
1ª cat.: ≤ 10 años
2ª cat.: 11-15 años
3ª cat.: ≥ 15 años

Fecha límite para el envío de las obras:
15 de junio.

Dirección:
A cualquier Ingurugela o a la dirección aztertu@euskadi.eus

Erreka Mari Txotxongiloak / Erreka Mari Títeres

Zaindu ditzagun gure ibaiak, azken lamiaren etxea baitira.

Haur Hezkuntza eta Lehen Hezkuntzako Lehen Zikloko umeei zuzendua, "Erreka Mari" txotxongilo ikuskizuna ikastetxean bertan eskaintzen da.
Ikuskizunaren prezioaren zati bat ordaindu beharko du ikastetxeak.

Eskaerak:
Otsailaren 20tik 24era.

Email baten bidez datu hauek adierazi:
> Ikastetxearen datuak.
> Arduradun baten izena.

Garrantzitsua:
Epean ez dauden eskaerak ez dira onartuko.

Cuidemos los ríos, el hogar de la última lamia.

Dirigido a alumnado de Educación Infantil y primer ciclo de Educación Primaria, el espectáculo de títeres "Erreka Mari" se lleva a cabo en el propio centro escolar. Para ello, el centro deberá abonar una parte del coste de la misma.

Solicitudes:
Del 20 al 24 de febrero.

Por email indicando los siguientes datos:
> Datos del centro escolar.
> Una persona responsable.

Importante:
Las solicitudes fuera de plazo no serán tenidas en cuenta.

BALIABIDE DIDAKTIKOAK

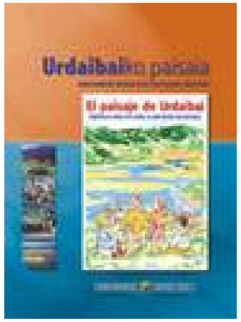

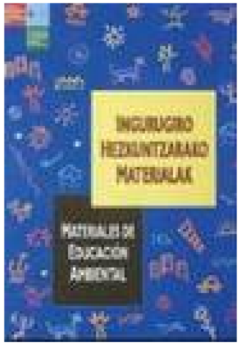

Aldizkari guztiak

- Ihitza 45. Artea eta iraunkortasuna
- Ihitza 44. Natura, ongizatearen oinarria
- Ihitza 43. Denbora hezkuntzan
- Ihitza 42. Itsasoa
- Ihitza 41. Geodibertsitatea
- Ihitza 40. Eskola baratza
- Ihitza 39. Kreatibitatea
- Ihitza 38. Erosketa bedea
- Ihitza 37. Ibaiak eta errekak
- Ihitza 36. Aztarna Ekologikoa
- Ihitza 35. Basoak
- Ihitza 34. Biomimesia, natura eredutzat
- Ihitza 33. Bidezko Merkataritza
- Ihitza 32. Milurteko 8 Helburuak
- Ihitza 31. Bizitzeko eta bizitzarako tokiak
- Ihitza 30. Eskolako Agenda 21: etorkizuneko herritar konprometituak
- Ihitza 29. Elkarbizitza guztiok daukagu hitza
- Ihitza 28. Hezeguneak: bizi iturri
- Ihitza 27. Komunikazioa: Elkar ulertzeko giltza
- ihitza26. Jantokia: hezitzailea eta osasungarria
- ihitza 25: Interes ekonomikoen errealitatea
- ihitza24: al colegio sin humo
- ihitza 23: Jolastokia, jolaserako bakarrik ez
- ihitza 22. Publizitatea
- Ihitza 21. Nekazaritza uztartu ala baztertu
- Ihitza 20. Kontuz hondakinez gainezka
- Ihitza 19. Biodibertsitatea
- Ihitza 18. Kostaldea: arriskuan ote?
- Ihitza 17. Klima: lurraren sukarra?
- Ihitza 16. Ondarea: nortasuna eta etorkizuna
- Ihitza 15. Osasuna: poltsa eta bizia

http://www.ingurumena.ejgv.euskadi.eus/r49-ihitza/eu/

Eskola Ekobarometroa

Eskola Ekobarometroa ebaluazio bat da. **Eskolaren** eta **jasangarritasunaren** arteko elkarrekintza aztertzen da adierazleen bidez.
Erlazio horren bilakaeraren berri ematen saiatzen da aldizkako txostenen bidez.

Eskola Ekobarometroa
2016
HELBURUAK

- **1. Jasangarritasuna hezkuntza-sisteman zein mailatan integratu den neurtzea.**
  - Jasangarritasunerako hezkuntzarako sistemak **erabili dituen baliabideak** ezagutzea.
  - **Baliabideen erabileraren eraginkortasuna** neurtzea, egindako inbertsioaren eta lortutako inpaktuaren arteko erlazioa ezartzen duten adierazleen bidez (gaitasunak).
  - Ikastetxeek egindako jasangarritasunerako hezkuntzarako **proiektuak ezagutzea**.

- **2. Jasangarritasunerako hezkuntzarako politiken inpaktua neurtzea:**
  - Ikasleek jasangarritasunaren arloan bereganatutako gaitasunak neurtzea.
  - Jasangarritasunerako hezkuntzaren helburuen faktore eragileak antzematea, erabili ahal izateko.
  - Jasangarritasunerako hezkuntzaren garapenerako galga edo oztopoei antzematea eta horiek neutralizatzeko estrategiak bilatzea.
  - Gaitasunak bereganatzeko prozesuan Eskola Agenda 21 programak duen inpaktua ezagutzea.

- **3. Neurtzeko sistema estandarizatu bat sortzea, Ekobarometroaren eredu bat finkatzea:**
  - Ekobarometroaren edizio honetan eta etorkizunekoetan erabiltzeko iturrien zerrenda definitzea. Baliozkoak eta jasangarriak diren iturriak identifikatzea.
  - EAEko hezkuntza-sistemaren jasangarritasunerako hezkuntzaren egoerari eta bilakaerari buruz interesgarriak diren aldagaiak eta adierazleak hautatzea.

Eskola Ekobarometro 2016 Ondorioak

TXOSTENA

1. ARDATZA: Hezkuntza-sistema

- EA21 programak 13 urte bete ditu. EA21eko programa duten ikastetxe kopurua gutxi gora behera mantendu da % 60an . Ikastetxe kopuruaren ehunekoa pixka bat beherantz joan dela esan dezakegu, dena den, programan parte hartzen duen ikasleen kopuruak, guztira, gorantz egin du (2015-2016 ikasturtean 225.812 ikasle).
- Etapaka gehien bat derrigorrezko hezkuntzakoek parte hartzen dute, lehen hezkuntza eta DBHkoek, azken baten horientzat baitago programa definituta.
- Parte hartzen duten irakasleen kopuruak gora egin du. (2015-2016 ikasturtean 28.474 irakasle).
- 2007an sortutako “Eskola jasangarri ziurtagiria ” duten ikastetxeen kopurua handituz joan da, (2016an 94), eta lortzen dutenen artean gehienek berritzen dute (agiria lau urtetik lau urtera berritu behar da).
- Irakasleen prestakuntza orduak direla eta, nabarmena da ordu gehien bakarkako prestakuntzara, hau da, PREST_GARA programako ikastaroetara dedikatuta daudela, ikastaro hauek 30 ordukoak direlako, baina irakasle kopurua kontuan harturik klaustroetan ematen den prestakuntza handiagoa da.
- Irakasleek ikastaroei batez beste ematen dieten balorazioa altua da. (5etik, 4tik gora).
- Krisialdia dela eta, Ingurumen Sailak ematen duen diru-laguntzaren kopuruaren jaitsiera eta baita Hezkuntza Sailak esleitutako Ingurugelaren pertsonalaren jaitsiera egon da, hala ere, ikastetxeen inplikazioa jasangarritasun hezkuntza garatzeko mantendu egin da.

2. ARDATZA. Ikasleen konpetentziak

- Ebaluatutako ikasleen konpetentziei dagokienez (zientzia, teknologia eta osasun kulturarako konpetentzia, gizarterako eta herritartasunerako konpetentzia, eta “jasangarritasunerako konpetentzia”), **emaitzarik onenak “Eskola Jasangarri” ziurtagiria duten ikastetxeek lortzen dute**.
- **Eskola Agenda 21 programan dauden beste ikastetxeek ere** konpetentzia horietan programan ez daudenak baino **emaitza hobeagoak lortzen dituzte.**
- Eskola Agenda 21 programa duten ikastetxeetako ikasleek ingurumen-arazoak hobeto ezagutzen dituztela ondorioztatu da. Eskola Agenda 21 dutenen artean, “eskola jasangarrietako” ikasleek adierazitako ezagutza hobea da, aitorpen hori ez duten ikastetxeetako ikasleena baino.

ETORKIZUNA

Estrategia de Educación para la
Sostenibilidad de la CAPV 2030
EHEko Jasangarritasunerako
Hezkuntza Estrategia 2030

2030erako EAEko Jasangarritasunerako Hezkuntzako Estrategia

Mila esker